

628 Disputatio XXV. De Cælo, & statu Beatifico.

oppositam sententiam tenere videntur presertim verò Augustini, Ambrosii, Josphi, Euthimi, Lactantii, Victorini, & Bernardi, ac etiam aliorum, quorum testimonia referunt Recentiores, & filialium, Brancatus noster loc. cit. Ad haec omnia primo responderi potest responso generali, quod loquuntur de beatitudine consummata, & completa animi, scilicet corporis, hac enim in Beatis non erit, nisi post diem Iudicii; quod si aliqui ipsorum etiam de sola anima beatitudine id senserint, parum de hoc curandum est hoc tempore post Ecclesiastis definitionem, anteā enim erat unicus permissum propriam proferre sententiam, & in suo sensu abundare, ac post talem definitionem hæc est contraria affermare. In speciali verò de pœnitentiâ Patribus loquendo Beganus tract. i. c. de Beatitudine qu. 22. sit, quod re vera tres ex illis oppositam sententiam docuerunt Euthimus, Lactantius, Victorius, sed eorum auctoritatē non esse magis momentū, nam Euthimus Graecus est, & scriptis circa annum 1180, quo tempore Gracianus Scholasticus, Lactantius vero multos errores habent, & magis Ciceronius, quam Sacra Scriptura operam dedit, & tandem Victorius fuit quidem vir Sanctus, sed parum doctus Hieronymus teste in Epistola ad Magnum Oratorem Romanum, Ambrosius, & Justinus commode explicari possunt de beatitudine completa, & consummata animi, & corporis, quæ erit, quando tu homo eris beat in anima, & corpore, hoc enim siquicunq; ad diem iudicij differendum est, Bernardus etiam quamvis in aliquibus locis ita sensu videatur; in aliis locis tamen clare nobiscum sentit, & eum communī Ecclesiæ sensu, ut pluribus ostendit Brancatus loc. cit. 167. & presertim tert. 3. de omnibus Sanctis tres staves distinguunt Sanctarum animalium, primum in corpore corruptibili, secundum extrâ corporis, tertium in beatitudine consummata, primum in tabernaculo, secundum in atrio, tertium in Domine Dei, fed respâ nobis non dissentit, liquidum aperte fatetur ibidem animas in secundo statu, de quo hic est sermo, jam accepisse singulas solas, sed nondum vesprius modo superius declarato. Solus de Augustino non est aliqua difficultas, de qua plura discurrunt Brancatus loc. & multa affer loca, in quibus nobiscum sentit, & Beccanus breviter inquit ad summum ex eo colligi. Primum quid aliquando dubitaverint, non quidem de beatitudine, sed ut visione Dei, sed de loco, in quo sunt anime iustorum antea resurrectione presertim lib. 19. Confess. c. 3. & lib. 1. q. 19. Evangel. q. 38. Secundum, quod potest non dubitaverit, sed afferaverit animas beatiorum eis in Cœlo, ut lib. 26. de Civit. Dei. c. 1. S. Tertio, quod etiam tenetur animas iulorum videtur Deum, addiderit tamen lib. 12. de Genes. ad litteram cap. 36. non ita perferre videtur, quod non est de beatitudine, sed ut ratione in oppositum adiuta ex Div. Augusti probat solum secundum afferti patem, scilicet visionem beatam futuram post corporum resurrectionem accidentaliter, & extensivè perfectiore, non vero substantiâliter, aut intensivè, ita Valentia, Tannerus, Beccanus, Lezana, Capensis, & alii Recent. passim, & hoc etiam Concil. Florent. indicare voluit loc. cit. dum dixit. *Convenit inter Gracos, & Latinos animas ante corporum resurrectionem perpetua felicitate fructu, licet perfellit postea.*

DISPUTATIO XXV. DE COELO, ET STATU BEATIFICO.

QUESTIO PRIMA.]

De Beatitudinis humana essentia, & existentia.

Cum confit ex p. Disput. de Purgatorium, ac certum esse & tamquam de fide tenendum, animas julorum post dilectionem ex mortali corpore, si nihil purgandum habuerint, statim, si autem aliquid purgandum habuerint, cum purgata, & expiate fuerint, in Coram transferri, & essentiali beatitudinem, seu visionem, & fruitionem Dei ibi consequi, in presenti Disput. de statu Beatorum, ac eorum beatitudine discordantem est, quantum ad ex profectis, quæ ad moralitatem spectant, nam attinentiam ad speculationem, & questiones scholasticas jam sufficienter, & ex professo tractavimus l. 1. fent. disp. 6. de visione beata. Supponimus autem hic ex communis SS. Patrum, ac Theologorum doctrina Beatitudinem esse summum bonum hominis, quo obtinet appetitus satiatus, & quietus, quia beatitudo, & scilicet misteria opponuntur, ideoque perfecta beatitudo, de qua sedum hic agere intendimus, omnem miseriam, atque defectum excludere debet; hæc autem non excluderet, nisi summum bonum esset, quia omnia, quod est infra summum bonum, defectum aliqui boni in se includit, ac proinde appetitus humanum perfectè, & complete satiare non potest.

Beatitudinis nomen plures habent acceptiones, quandoque enim sumitur pro statu illo, in quo rationales creature sunt beatæ, quo sensu definitur à Boetio lib. 3. de Consolat. quod Beatis est statu omnium bonorum aggregationes perfelut; aliando vero sumitur pro ea re, vel forma, per quam creatura rationale beatificatur, quo sensu à Theologis communiter definitur, quod: *Beatis est illud summum bonum creature rationalis, qui adepto eius appetitus satiatur, & quietus, ut modo dictum est, & in hoc sensu dividitur beatitudo in objectivam, & formalem, objectiva est illud summum bonum, cuius possessione beati efficiuntur, formalis vero est ipsa conformatio, seu possessio illius summum boni. Et quidem*

Quæstio I. Articulus I. 629

rati beatitudinis magis propriæ beatitudini formalis competit, quam objectiva, magis enim propriæ beati efficimur ipso usu, seu possessione rei, quam ipsa re, ab usu enim formaliter, & intrinsecè beati dicimus, & denominamus, a re autem objectivæ tantum, & extrinsecè unde in communī modo loquendi beatitudo formalis vocatur objectivæ, beatitudo autem objectiva vocatur nostra beatitudine objectum.

ARTICULUS PRIMUS.

In quo consitit beatitudo hominis objectiva, & quomodo attingi posse.

Primo plerique Philosophorum in possessione boni creari beatitudinem statuerunt, alii enim in bonis interioris, five anima, ut in principatu, potestate, aur dominio, five corporis, ut valitudine, delitio, delectationibus, alii in exterioris, ut divitiis, honoribus, gloria, fama, &c. beatitudinem hominis collocaverunt. Et quidem Stoicorum Princeps fuit Zenon dixerunt beatitudinem in virtutibus animi confondere, ut refert D. Augustinus lib. 13. de Trinitate c. 4. & lib. 14. de Civitate Dei c. 2. Epicurei quoque Princeps fuit Epicurus, luminis hominis bonum, & beatitudinem in voluntatibus corporis constituerunt ex D. Augustino loc. cit. Academici, quorum princeps fuit Plato, in bonis animæ, & corporis sapientia nocent ob cogitationes, & dolores frequenter ex ipsis provenientes. Tandem in nullis bonorum creatorum genere beatitudinem completar etenim Scriptura docet Ecclesiast. 1. *Vitas vanas, & omnia vanitas Ecclesiast. 1. Agnovi quid in his quoque est labor, & afflictio/piritus, & quod in mala sapientia multa est indignatio. Quia adhuc scientiam, adhuc laborem, & rursum res difficiles, non potest homo eas explicare/sermone, non a curat, oculis visu, nec auris audire, & Ecclesiast. 3. Vidi afflictionem quam reddit Deus filiis hominum, ut dissimilans ea, & Ecclesiast. 8. Intellexi, quod omnium operum Dei nullam possit homo inventare rationem eorum que sunt sub Sole, & quanto plus laboraverunt ad quendam, tanto minus inventarunt.*

Tertio, Iohannes Deus est summum bonum, quod perfectè beatos nos efficit. Alterum est de fide, & omnium Parrum, ac Theologorum, & presertim Scotti i. d. 1. q. 2. & d. 17. qu. 2. & in 3. d. 13. qu. 2. & in 4. d. 14. qu. 3. & d. 19. per plures questiones, & ratio est, quia beatitudo objectiva, ut dictum est, illud bonus, quod appetitus nostrus satiare potest, sed solus Deus nos facere potest, quia nisi folius est summum bonum, ut patet ex illa plal. 16. *Tunc satiabor, cum apparuerit gloria tua, & psal. 102. Quis regnos nostri defiderunt cum, unde Augustinus 1. Confess. c. 1. dicit: Ecclisianus Domine ad te, & inquietum est cor nostrum donec respondeas in te, & ideo psal. 32. dicitur: Beatus gen, cuius iste Dominus Deus eis, & plal. 143. Beatus populus, cuius iste Dominus Deus eis, psal. 82. Beatus qui habitant in domo Domini, & plal. 30. Quam magna misericordia dñe dñis 102. Domine, quam abscondi timoribus te, & psalm. 35. Apud te est fons vita, & in lumine tuo videmus lumen, & Matth. 5. Beatis mundo corde, quiescat iste Domini videbunt, & c. 18. Ad gallicorum in Galia semper videtur faciem Patris, qui in Galia est, & t. Corinth. 13. Videmus nunc per speculum in signo, tunc autem facie adficiem, & plura alia similia leguntur tum in novo, tum in veteri testamento; ergo homo tunc tandem erit beatus, cum Deum, ut est in se, videbit, & consequenter solus Deus est beatitudinem hominis objectivam, si enim hoc nulli creaturæ convenire potest, quia omnes sunt similes, vel saltem aliquo modo inferiores illo, quamvis enim Angeli sine similitudine superiores illo, quia tamen eam omnibus aliis rebus propter hominem conditi sunt iuxta illud psalm. 8. Omnia subiecta sub pedibus eis, & ad Heb. 1. Omnes sunt administratores spiritus minorum missi, & t. fuit aliquo modo inferiores illo, atque id omnia ad ipsum ordinata, tamquam ad finem, & omnia sunt bona particularia, finita, & limitata, aliquam imperfectiōnem, & defectum incidentia, & talia, quae ipsi possit homo malè uti, & in usu corrumpi incommode, vel fallidū reperi, siue bona amissibilia &c. cum ratione contraria in Deo repellantur, quia est superior homine, & ultimus finis eius, summum ipsum bonum, & infinitum, omnem continens perfectionem, nec ipso possit homo male uti, aut in eius possessione aliquod incommode reperi, sequitur solus Deum esse beatitudinem hominis objectivam, ut bene discutiri Lezana loc. cit.*

Quarto, addendum est Deo competere esse beatitudinem hominis objectivam, non præcisè secundum suam essentiam, sed secundum attributa etiam, & per se, seu relations, quia competit illi prout est in se, ita quod de facto objectum primarium, & scilicet visionis beatæ est Deus, ut est realiter existens in tribus personis. Dixi de facto, ut præcindamus a controversia scholastica, an visione beatae possit esse præcivade potestitia Dei absoluta, ita ut possit per ea videri essentia non visionis personis, vel attributis, de qua fuse dictum est i. fent. disp. 6. q. 8. etenim de facto est veritas fidei indubitata, omnes Beatos in patria videre Deum, scilicet eis, in tribus personis subsistentes, attributi.